

SCREENING FOR ABUSE VICTIMS AMONG ELDERLY

Co-funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union

Mitä tiedämme ikäntyneisiin kohdistuvan lähisuhdeväkivallan seulonnasta

Keskustelutilaisuus 23.9.2021
Sirkka Perttu

[SAVE – Screening for Abuse Victims among Elderly |
Osuuskunta VoiVa](#)

SEULONNAN KÄSITE

- **Terveydenhuollon/lääketieteen käsite**
- **Seulonnan suorittaminen perustuu kansanterveyden edistämisen näyttöön perustuviin kriteereihin (WHO 1968)**
- **”Perhe- ja lähisuhdeväkivallan nykyisten haittojen tai haittariskin arviointi terveydenhuollon ympäristössä henkilöillä, jotka ovat oireettomia/ei ole merkkejä väkivallasta”.**
- **Tarkoitus on löytää lähisuhdeväkivallan kohteena olevat henkilöt tai henkilöt, joilla on korkea riski joutua lähisuhdeväkivallan kohteeksi**
- **Seulonta vs. Systemaattinen kysyminen (Routine Inquiry)**

MIKSI SEULOJA IKÄÄNTYNEISIIN KOHDISTUVAA LÄHISUHDEVÄKIVALTA?

Lähisuhdeväkivallan kohteena olevilla ikääntyneillä muita korkeampi riski

- ennenaikaiseen kuolemaan
- huonokuntoisuuteen, vammoihin
- joutua sairaala- tai muuhun laitoshoittoon
- pitkäaikaisiin fyysisiin kipuihin, keuhko- tai nivel- tai luuston ongelmiin
- metaboliseen oireyhtymään (yhtä aikaa häiriö verensokerissa, veren rasvoissa ja verenpaineessa)
- kokea stressiä, masennusta ja ahdistusta
- itsemurha-ajatuksiin ja -yrityksiin

SEULONTA KOKONAISUUDESSAAN ON PROSESSI

- **Prosessi alkaa kysymisellä käyttäen standardoituja välineitä**
- **Perusasia: herättää tarvittaessa ammattilaisen epäily lähisuhdeväkivallasta**
- **Seulonta on tehotonta ja vastuutonta, ellei ole olemassa sovittua, toimivaa ja kaikkien tiedossa olevaa hoitopolkua**
- **Prosessi päättyy seurantaan ja tiedon kokoamiseen ja tulosten arvioimiseen**
- **Tuloksia tulisi käyttää tehokkaamman tunnistamisen ja tunnistamisvälineiden kehittämiseen**

SEULONTAVÄLINEET

- Ei ole olemassa täydellistä välinettä, joka erottelee luotettavasti lähisuhdeväkivaltaa kokevat ja ei-kokevat
- Tärkeää tiedostaa, että lähisuhdeväkivallan seulonnassa ammattilaisen on oltava herkkä ja ymmärtäväinen – voi vaikuttaa ikääntyneen ja koko perheen elämään
- Ikääntyneisiin kohdistuva väkivalta on monimutkainen ja monitahoinen kysymys
  - väkivallan merkeistä kyettävä erottamaan esim. normaaliin ikääntymiseen sekä sairauksiin ja (moni)lääkitykseen liittyvät seuraukset
  - ikääntyneen kompetenssin arvioiminen – voiko antaa luotettavia vastauksia kysymyksiin

SAVE – ikääntyneisiin kohdistuvan väkivallan seulonta sosiaali- ja terveyspalveluissa –hanke (joulukuu 2020 – helmikuu 2023)

- Kumppanit: sosiaali- ja terveydenhuollon koulutusalan yksityisiä ja julkisia organisaatioita ja yliopistoja Puolasta, Italiasta, Portugalista, Kyprokselta ja Suomesta (Osk VoiVa)
- Kansalliset kumppanit kaikissa maissa: sairaaloita, terveyskeskuksia ja terveyskeskusten kotihoitoa
- Käytettävät seulontavälineet (perustuvat kirjallisuusanalyysiin):
  - Hwalek-Sengstock Elder Abuse Screening Test (H-S/EAST)
  - Vulnerability to Abuse Screening Scale (VASS)
  - Elder Abuse Suspicion Index (EASI) + EASI Itc
- Kirjallisuuskatsaus, koulutusohjelma + seulontaopas ja nettikurssi
- Tammikuussa 2022 alkaa ammattilaisten seulontakoulutus
- Huhtikuusta 2022 alkaa seulontavälineiden pilotointi
- Joulukuu 2022 – tammikuu 2023 loppuseminaari Suomessa